

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANĀELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

DVADESET I SEDMA NEDJELJA KROŽ GODINU

VINOGRAD ĆE
IZNAJMITI DRUGIM
VINOGRADARIMA

LISTOPAD

Ned. 8. XXVII. NEDJELJA KROZ
GODINU

Pon. 9.	Dionizije, Abraham, Sara
Uto. 10.	Danijel, Samuel, Hugolin, Viktor, Danko
Sri. 11.	Ivan XXIII., papa; Filip, Andronik, Gaudencije, Emilijan
Čet. 12.	Maksimilijan, Velibor, Serafin
Pet. 13.	Eduard, Teofil, Bogoljub, Romul
Sub. 14.	Kalist I. - papa, Divna, Stanislav, Krasna

Naslovnica:

Prispodoba o radnicima u vinogradu

Slika preuzeta s:

<https://www.impegnoeducativo.it/>

mihael

31/2023.

Listić Policijske kapelanije sv. Mihaela Arkandela MUP - sjedište i Ravnateljstvo policije,
Godište XVII. (2023.), broj 31 (582); dvadeset i sedma nedjelja kroz godinu, 8. listopada 2023.

Kontakt:

vlč. **Željko Rakošec**, policijski kapelan, tel.: 22 712, 85 682; e-mail: zrakosec@mup.hr**Vinko Bakula**, pomoćnik kapelana, tel.: 22 715, 82 805, e-mail: vbakula@mup.hr

mihael

MEDITACIJA

Jeziva prispodoba 3

SLUŽBA RIJEČI

XXVII. NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA

Vinograd će iznajmiti drugim
vinogradarima. 4

HOMILIJA

Nemoj ubiti glasnike 8

KATEHEZA

Listopadske pobožnosti
Povijest krunice 10

Mali vjeronaučni leksikon 15

MEDITACIJA

Vinogradar, Trs i loze 16

SPOMENDAN

Ivan XXIII: 17

NAŠI POKOJNI 18

MEDITACIJA

Louis Pasteur i krunica 20

Jeziva prispodoba

Neki je krojač, koji je inače živio mirnim životom, prolazio pokraj drveta za koje se pročulo da plaši ljude svojim neočekivanim pitanjima. Tako je i on čuo pitanje:

- *Želiš li imati sedam posuda zlata?*
- *Želim.*
- *Vrati se kući i naći ćeš ih.*

Kod kuće je doista našao sedam posuda zlata, samo što je sedma bio napola prazna. Da bi je napunio, dao je pretopiti svu zlatninu koju je posjedovao. Ali nije bilo dovoljno. Pretopio je i ženine dragocjenosti, ali posuda još nije bila puna. Počeo je štedjeti, škrtario je i trpio se, stao posuđivati novac, pa čak i prosjačiti., ali iz gornje polovice posude tvrdoglavo je zijevala praznina. Susretne ga mudrac. Začudi se i reče mu:

- *Jako si smršavio i propao. Da nemaš možda kod kuće sedam posuda zlata?*
- *Taman tako.*
- *Vrati ih i bit ćeš opet sretan i radostan.*

Ta neobična anegdota završava miroljubivo. A mogla je završiti krvavo. Mogla je završiti tako da pošten krojač odjednom stane krasti, varati i pljačkati kao što su radili vinogradari o kojima čitamo u današnjem evanđelju. Obje prispodobe, svaka na svoj način, dokazuju da mogu zemaljska dobra čovjeka učiniti lakomim, da mogu od njega zahtijevati sve više i više, da ga mogu dovesti do nerazumnih radnji, pa čak i do zločina.

Isusova prispodoba nije nimalo blaga. Upravo suprotno, mučna je, pa čak i jeziva. Ali je utoliko bliža stvarnosti. Uvijek je među ljudima bilo mnogo nepravde, ubojstava i zločina zbog novca, baštinjenih dobara, kuća, polja, vinograda. Zbog područja u kojima žive pripadnici raznih naroda, vjera i rasa. Zbog nasilja nad manjinama. Zbog pohlepe za vlašću. Zbog krivotvorenja povijesti. Zbog raspirivanja mržnje. Zbog pohlepe onih koji imaju dovoljno, te žele imati još više. Jači napada slabijeg, bogati iskorištava siromašnoga, veliki ugrožava malenoga, naoružani prijeti golorukom.

Krist, osuđenik ponižen i pribijen na križ pred očima svih, kamen što ga odbaciše graditelji, objedinjuje u sebi sve koji su nepravедno osuđivani, ponižavani, odbacivani ili ubijani. Kaže da će sve to postati temelj nečeg novog i spasonosnog, postat će Gospodnje djelo - kakvog li čuda u našim očima!

Prvo čitanje: Iz 5, 1-7

Vinograd Gospodina nad vojskama dom je Izraelov.

Čitanje Knjige proroka Izaije

Zapjevat ću svojem dragome,
pjesmu svog ljubljenog
njegovu vinogradu.
Moj je dragi imao vinograd
na brežuljku rodnome.
Okopa ga, iskrči kamenje,
posadi ga lozom plemenitom.
Posred njega kulu on podiže
i u nj tijesak metnu.
Nadaše se da će uroditi grožđem,
a on izrodi vinjagu.
Sad, žitelji jeruzalemski
i ljudi Judejci,
presudite izmeđ' mene
i vinograda mojega.
Što još mogoh učiniti za svoj vinograd
a da nisam učinio?
Nadah se da će uroditi grožđem,
zašto vinjagu izrodi?
No sad ću vam reći

što ću učiniti od svog vinograda:
plot ću mu soriti da ga opustoše,
zidinu razvaliti da ga izgaze.
U pustoš ću ga obratiti, ni obrezana
ni okopana,
nek' u drač i trnje sav zaraste;
zabranit ću oblacima
da dažde nad njime.
Vinograd Gospodina nad Vojskama
dom je Izraelov;
izabrani nasad njegov
ljudi Judejci.
Nadao se pravdi, a eto nepravde,
nadao se pravičnosti, a eto vapaja.

Riječ Gospodnja

Ovaj odlomak pjesma je o Izraelu kao vinogradu koji je Bog zasadio lozom plemenitom, zaštitio zidom, stražarskom kulom i očekuje plodove. Vinograd se međutim izrodio te rađa vinjagom. Bog najavljuje da će svoj vinograd "u pustoš obratiti, ni obrezana ni okopana, nek u drač i trnje sav zaraste; zabranit ću oblacima da dažde nad njime" (r. 6). Izaija je djelovao kao prorok od oko 735. do oko 700. pr. Kr. u Jeruzalemu te bio svjedok razorenja Sjevernog Kraljevstva 721. pr. Kr., kad je deset plemena odvedeno u asirsko sužanjstvo. Po Božjoj odredbi imao je kritizirati predstojnike i puk za socijalne grijehe u Božjem narodu te za kršenje savezničkih obveza prema Bogu.

"Pjesma dragom, moj dragi" (r. 1) - ovo su izrazi koji odražavaju zaručničke odnose između Izraela i Boga te proroka kao predstavnika Božjeg naroda i Boga. Izrael je u hebrejskom ženskog roda pa je metafora time bila sasvim bliska povijesnim slušateljima. Vinogradi su za Izraelce bili velika novost u Svetoj Zemlji, zato što u Egiptu nema vinograda. Bili su obično opasani kamenim zidom kako ne bi slučajni prolaznici oštećivali loze i ubirali grožde. Kula u vinogradu služila je stražarima za čuvanje.

"Izrodi vinjagu" (r. 4). Hebrejski izraz beušim ne označuje divlje grožde, nego smrdljivo i trulo grožde koje se ne može jesti. Svojim socijalnim i moralnim grijesima Božji narod ne donosi plodove koje Bog traži: ne potiče druge narode na pravdu i život dostojan osoba koje su slika Božja. Socijalne grijehe prorok kritizira na kraju pjesme. U ime Božje govori: "Nadao se pravdi, a eto nepravde, nadao se pravičnosti a eto vapaja" (r. 7). "Pravda" o kojoj je ovdje riječ jest odgovor na zahtjeve vremena i okolnosti, pomoć konkretnim siromasima.

Otpjevni psalam: Ps 80, 9.12-16.19-20

Vinograd Gospodnji dom je Izraelov.

Ti prenese čokot iz Egipta,
pogane istjera, a njega zasadi.
Mladice svoje ispruži do mora
i svoje ogranke do Rijeke.

Zašto si mu srušio ogradu
da ga beru svi što putem prolaze,
da ga pustoši vepar iz šume,
da ga pasu poljske zvijeri?

Vrati se, Bože nad vojskama,
pogledaj s neba i vidi,
obiđi ovaj vinograd:
zakrili nasad desnice svoje,
sina kog za se odgoji!

Nećemo se više odmetnuti od tebe;
poživi nas, a mi ćemo zazivati ime tvoje.
Gospodine, Bože nad vojskama, obnovi nas,
razvedri lice svoje i spasi nas!

Psalam 80, iz kojega je danas pripjevni tekst, jest zborna tužbalica sjevernih plemena koja iz stanja raspršenosti mole za obnovu. Pripjev u samom psalmu: "Bože, obnovi nas, razvedri lice svoje i spasi nas" (r. 4, 8 i 20). Mi danas za pripjev imamo Izaijinu izreku: "Vinograd Gospodnji dom je Izraelov." U dijelu koji je preuzet u našu liturgiju istaknuto je da je Izrael čokot koji je Bog iz Egipta presadio u svetu zemlju. Zatim se narod žali što su ograde tog vinograda porušene, pa prolaznici gaze nesmetano. Donesena je i molba: "Vrati se, Bože nad vojskama, pogledaj s neba i vidi, obiđi ovaj vinograd: zakrili nasad desnice svoje, sina kog za se odgoji!" Ovdje je sav narod nazvan Božjim narodom i Božjim sinom. To je izraz savezničke vjernosti Božje i osobne pažnje prema svakom pripadniku naroda Božjega.

Drugo čitanje: Fil 4, 6-9

To činite i Bog mira bit će s vama!

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Filipljanima

Braćo!

Ne budite zabrinuti ni za što, nego u svemu - molitvom i prošnjom, sa zahvaljivanjem - očitujte svoje molbe Bogu. I mir Božji koji je iznad svakog razuma čuvat će srca vaša i vaše misli u Kristu Isusu.

Uostalom, braćo, što je god istinito, što god časno, što god pravedno, što god čisto, što god ljubazno, što god hvalevrijedno; je li što krepost, je li što pohvala - to nek vam je na srcu! Što ste naučili, i primili, i čuli, i vidjeli na meni - to činite i Bog mira bit će s vama!

Riječ Gospodnja

Ovo je dio Pavlova nagovora Filipljanima u kojem ih potiče na duhovnu radost i na niz grčkih vrlina koje su nužne za svjedočenje među sugrađanima grčke kulture.

Ne biti zabrinut u materijalnom i povijesnom svijetu nije poticaj na lakomisleno življenje, nego na oslon na Boga. U svijetu u kojem Bog svoje vjernike ne izuzima od svagdanjih briga i udaraca života, bolesna zabrinutost liječi se zahvalnim prihvaćanjem volje Božje i prošnjama Bogu kao vrhovnom gospodaru svih. Takvim vjernicima Pavao proročki obećava da će "mir Božji čuvati srca naša i misli naše u Kristu Isusu". Bog će nam dati da i u nemirnom svijetu sačuvamo mir koji nam Bog dariva po Kristu u Duhu Svetomu.

Grci i Rimljani Pavlova vremena cijenili su sve što je istinito, pravedno, čisto, ljubazno, hvale vrijedno. Cijenili su kreposti i držali znakom lijepog ponašanja hvaliti ono što je hvale vrijedno. Pavao sve to preporučuje kršćanima koji žive u takvom društvu. Podsjeća ih da je i sam gajio te vrline dok je među Filipljanima djelovao misionarski. Zato kaže: "Što ste naučili, i primili, i čuli, i vidjeli na meni - to činite i Bog mira bit će s vama!" To je novozavjetna podloga za vladanje među sugrađanima drukčijih uvjerenja. Ako se s njima potrudimo oko zajedničkih potreba te se držimo pravila pristojnog ponašanja, uživat ćemo mir u odnosu na njih, ali i u odnosu na Boga. Bog koji je sami mir učiniti će nas svojim mirotvorcima.

Komentari čitanja i psalma: Mato Zovkić, <https://www.ktabkbih.net>

Evandjelje: Mt 21, 33-43

Vinograd će iznajmiti drugim vinogradarima.

Čitanje svetog Evandjelja po Mateju

U ono vrijeme:

Reče Isus glavarima svećeničkim i starješinama narodnim:

»Drugu prispodobu čujte! Bijaše neki domaćin koji posadi vinograd, ogradi ga ogradom, iskopa u njemu tjesak i podiže kulu pa ga iznajmi vinogradarima i otputova. Kad se približilo vrijeme plodova, posla svoje slugе vinogradarima da uzmu njegov urod. A vinogradari pograbe njegove slugе pa jednoga istukoše, drugog ubiše, a trećega kamenovaše. I opet posla druge slugе, više njih nego prije, ali oni i s njima postupiše jednako.

Naposljetku posla k njima sina svoga misleći: 'Poštovat će mog sina.' Ali kad vinogradari ugledaju sina, rekoše među sobom: 'Ovo je baštinik! Hajde da ga ubijemo i imat ćemo baštinu njegovu!' I pograbe ga, izbace iz vinograda i ubiju.

Kada dakle dođe gospodar vinograda, što će učiniti s tim vinogradarima?« Kažu mu: »Opake će nemilo pogubiti, a vinograd iznajmiti drugim vinogradarima što će mu davati urod u svoje vrijeme.«

Kaže im Isus: »Zar nikada niste čitali u Pismima: *Kamen što ga odbaciše graditelji postade kamen zaglavni. Gospodnje je to djelo – kakvo čudo u očima našim!* Zato će se – kažem vam – oduzeti od vas kraljevstvo Božje i dat će se narodu koji donosi njegove plodove!«

Riječ Gospodnja

U nastavku prošlonedjeljne prispodobe o dvojici sinova koji su bili poslani u vinograd, liturgija donosi prispodobu o vinogradarima ubojicama iz Evandjelja po Mateju. Taj odlomak zapravo više negoli prispodobi sliči alegoriji, jer svaka pojedinost opisane zgrade ima svoje značenje. Tako je vlasnik Bog, vinograd je, kao i u proročkoj književnosti, narod Božji, Izrael, slugе su proroci, sin je Isus koji će biti ubijen izvan jeruzalemskih zidina, a vinogradari ubojice predstavljaju one među Židovima kojima je bila povjerena briga za narod, svećenike i narodne starješine. Nakon opisa ponašanja tih vinogradara i smrti sina domaćinova, slijedi reakcija gospodara vinograda. Pošto vinogradari ubojice budu kažnjeni, vinograd će biti iznajmljen drugim vinogradarima koji predstavljaju nove predvodnike koje u prvoj redakciji vjerojatno valja poistovjetiti s Isusovim učenicima. Konačni je čin Gospodinov da vinograd donese urod. Alegorija postaje jasna u zadnjim redcima. Najprije Isus navodi riječi Psalma 118 koji spominje odbačeni kamen koji postaje »kamen zaglavni« i koji je već od najranijih dana kršćanstva primjenjivan na Isusa Krista, o čemu svjedoče i druge novozavjetne knjige poput Djela apostolskih i Prve Petrove poslanice. Konačno, u posljednjoj redakciji jasno je i da su kršćani tu Isusovu alegoriju rabili kao tumačenje odbacivanja Isusove poruke među Židovima i njezina prihvatanja među poganima.

Komentari evandjelja: Darko Tepert, <https://www.glas-koncila.hr>

Nemoj ubiti glasnike

U prošlosti, kada je glasnik bio važan, ljudi su bili spremni na sve da dođu do kralja. Glasnik je bio kao glasnik Božji, koji nam donosi poruku. U prošlosti, kada je glasnik bio važan, ljudi su bili spremni na sve da dođu do kralja. Glasnik je bio kao glasnik Božji, koji nam donosi poruku.

U prošlosti, kada je glasnik bio važan, ljudi su bili spremni na sve da dođu do kralja. Glasnik je bio kao glasnik Božji, koji nam donosi poruku. U prošlosti, kada je glasnik bio važan, ljudi su bili spremni na sve da dođu do kralja. Glasnik je bio kao glasnik Božji, koji nam donosi poruku.

Poznata je ljudska želja za dobrim vijestima. A kad se one ne dogode najlakše je okriviti glasnika. U srednjem vijeku, kad nije bilo modernih sredstava komunikacije neki bi glasnik morao dotrčati do kralja i priopćiti mu vijest. Kad bi vijesti bile loše, kralj bi često u naletu gnjeva svoj bijes iskalio na onome tko mu ih je donio. Iako čovjek nije bio ni kriv ni dužan, samo je prenio što se dogodilo, ali kralj bi se valjda bolje osjećao.

Možda se i sami ponašamo poput takvih kraljeva. I umjesto da upiremo prstom u krivce, ispitajmo naše reakcije. Kada prihvatimo da nam drugi ljudi pomažu otkriti kakvi smo i što smo, onda ćemo shvatiti da je beskorisno »ubiti glasnika«. Trebali bismo zapravo zahvaliti glasniku na poruci koju nam je donio! Naravno, želja da reagiramo može biti jaka. Ljuti nas to što nas netko podsjeća na neugodne pogreške iz prošlosti. Smetaju nas tuđa mišljenja, posebno ako nas netko napada zbog svojih vlastitih slabosti ili nam prigovara ono što ni sam nije dobro napravio. Često nam se čini

da netko svoje promašaje i grijehe želi prebaciti na nas. Ako nam netko nešto dometne, onda ga smatramo nametljivim, napornim i dosadnim. Još najmanje.

Naravno, nije kriv poštar zato što nam stižu računi, niti je krivo ogledalo zbog onoga što odražava. Tako ne treba kriviti ni svu stvarnost koja nas okružuje. Ona je samo ogledalo onoga što smo svi zajedno stvorili. Reagiranje nas vrti u krug, sami sebe stvaramo žrtvom. A neke nas stvari pogode. Tako dobro da zaboli. A neka nas pogode i neka zaboli! I treba nas pogoditi i to na bolno mjesto, da se barem počesemo!

Vinogradari misle da su vlasnici vinograda. To se odnosi na glavare i starješine koji misle da su vlasnici Saveza. To se odnosi i na nas kad pomislimo da imamo pravo raditi što hoćemo. A kad je gospodar poslao po plodove, ubiše glasnike. A kasnije i samoga sina. Onaj najprirodniji glas Božji u čovjeku je savjest. A kad se savjest probudi i pobuni zbog krivog ponašanja, kad počne peći i opominjati, traži se načina kako je umiriti, ušutkati. Traže se izgovori za vlastite grijehe: »Nije to ništa..., i drugi tako rade..., ne bih ja da nije bilo...«, i slično. Bog nam progovara i preko bližnjih. Nisu li roditelji

Božji glasnici u vinogradu našeg života. Nije li vinograd nasljeđe koje smo primili i koje smo dužni predati, a ne obrati plodove onih koji su prije zasadili, njegovali, a sami zapustiti bez grižnje savjesti što će se ubrati idućih godina. Naša narodna baština nam progovara i prigovara. Mudrost je baština koja progovara. Toliki su nepoznati proroci i glasnici prisutni u našem životu, a kao da ih ne čujemo. Danas nam je zahvaliti Bogu što nam je poslao u život neke ponizne ljude koji su na jednostavan način dotaknuli dubine našeg bića. A kako lako umrtvimo savjest, zanemarimo savjete, ignoriramo ljude, začepimo uši, otvrdnemo srce, zapustimo molitvu, preskočimo sakramente. A sve misleći možemo sami.

Vinograd je stara biblijska slika. Vinograd je, ujedno i eshatološka slika. Super moderna slika vječnosti.

Bez vinograda nema grožđa, nema vina. A vino je sastavni dio otajstva - svete mise,

u kojoj molimo zajedno sa svećenikom: Daj Gospodine da ti prinosimo plod zemlje i rada ruku, da nam postane duhovno piće za život.

»Kultura se uzgaja«, čitamo u udžbenicima. Slike iz poljoprivrede u Bibliji objašnjavaju Božje djelovanje, Božje ponašanje, Božju kulturu. Ratar prati razvoj biljke povezujući to s ritmom godišnjih doba. Naš mentalitet je više prožet preradom i trgovinom, nego uzgojem. Umjesto Boga strpljivog vinogradara, izmislili smo trgovca, prodavača brze hrane nepoznatog podrijetla. I njegovi sljedbenici su članovi »zajednice sve na tipke«. Traže se odmah plodovi. A prave promjene su spore, sporije od puža. Više kao u biljke kroz koju prolazi životni sok. Tko neprestano zahvaljuje ostaje skroman. I život mu nije drama, već ostvareni san Boga o čovjekovoj sreći.

Služba riječi

Prispodoba o vinogradu, Etiopska crkva, 7. stoljeće <http://fathervenditti.com>

Listopadske pobožnosti

Povijest krunice

Pozadina i preduvjeti

Osim euharistijskog slavlja i brevijara, krunica je već stoljećima čvrsto usidrena u duhovni život katolika. Molili su ga veliki sveci (npr. Ignacije Lojolski, Karlo Boromejski, Franjo Saleški, Ivan Bosco, sv. Mala Terezija, John Henry Newman), a i poznati laici iz povijesti vidjeli su u njoj nezamjenjivu potporu (npr. princ Eugene, Joseph Haydn, Anton Bruckner, Andreas Hofer). Slikarstvo i likovna umjetnost preuzele su temu krunice u svim zemljama (uključujući Albrehta Dürera, Tilmana Riemenschneidera, Veita Stossa, Van Dycka), ali i skladatelje kao što su Johannes Brahms i Franz Liszt. Ne treba zaboraviti popularne narodne pjesme krunice.

Međutim, prije nego što je krunica mogla nastati, morali su postojati njezini elementi, njezini sastavni dijelovi. Zanimljivo je da je vanjski dio, jedan od najstarijih.

O brojanici

U različitim religijama postoje molitvene brojanice. Ima ih u hinduizmu, budizmu i islamu. Služe za brojanje često ponavljanih kratkih molitvi. Zazivi se ponavljaju kako bi

se meditiralo o “istinama” izraženim u njima. Na primjer, islamska brojanica, tespih obično ima tri puta 33 perle. Zaziv na prve 33 perle je “subhana ‘llah” (hvaljen neka je Bog), na druge 33 perle “alhamdu lillah” (hvala neka je Bogu) i na treći dio “Allahu ekbar” (Bog je veliki). Istovremeno, 99 perla trebale bi podsjećati na 99 najljepših Allahovih imena.

Nazivati sve te brojanice jednostavno “krunica”, kao što neki čine, pogrešno je. Oni imaju u svakoj religiji svoja posebna imena. Samo kršćani imaju „krunicu“. No, ni kod njih se brojanica do modernog doba nije zvala “krunica”, nego “Očenaš lanac” ili samo “Očenaši”.

Kršćanska brojanica je nastala u monaškim krugovima. Već u 3. i 4. stoljeću eremiti su u pustinji vezali uzice kako bi lakše brojali svoje ponovljene molitve. U 6. stoljeću slično su radili i u Irskoj. Molitvene uzice bile su od velike pomoći, posebno onim časnim redovnicima i redovnicama koji su, zbog nesposobnosti čitanja, umjesto propisanih psalama morali napamet moliti određeni broj molitava. Budući da je molitva Očenaša bila najčešće korištena molitva, uzica/lanac za brojanje dobio je naziv “Očenaš lanac“. Isti naziv za ovaj lanac je ostao i nakon toga što je s njim prebrojavana molitva Zdravo Marijo. U srednjem vijeku postojala je posebna profesija za proizvodnju brojanica za molitvu, tzv. “paternosterer” – Očenašari. U

Beču je do 1840. postojala uličica Očenašara; koja je nestala za vrijeme obnove grada. U ovu ulicu su se smjestili oko 1405. godine "Bethenmacher" – majstori krunica, nazvani tako jer se u južnoj Njemačkoj na narodnom jeziku krunica ponekad jednostavno nazivala "Bethen."

Krunica, bilo je i postoji raznoraznih: od jednostavnih konopljinih uzica s čvorovima do nanizanih koštica voća; drvenih perli, ogrlica sa staklenim perlama, sedefom ili dragim kamenjem. Tijekom povijesti rađene su krunice vrlo dragocjenog dizajna koje su se darivale.

Molitva ponavljanja

Kada se moli krunica, Zdravo Marijo se ponavlja 50 ili čak 150 puta. To zadaje poteškoće mnogim početnicima, često je ovo ponavljanje kritizirano od strane protivnika, a čini se čak i da je u suprotnosti s jednom Isusovom riječi. "Kad se molite, ne brbljajte kao neznabošci! Oni misle, da će biti uslišeni za mnoge riječi svoje. Ne povodite se za njima, jer zna Otac vaš, što vam treba, prije nego ga zamolite." (Mt 6,7-8). Ali ova se uputa jasno odnosi na molitvu prošnje, iako drugi odlomci u Evanđelju pokazuju da ona ne govori protiv molitve koja se ponavlja s prisnošću i povjerenjem (usp. Lk 18,1-8).

Među kršćanima se ponavljana molitva prvi put može naći među eremitima prvih stoljeća. Njima nije bilo do prošnje, već do ispunjavanja preporuka sv. Pavla:

"Ustrajavajte u molitvi" (Rim 12,12), „Svakom molitvom i prošnjom molite se u Duhu u svako vrijeme, i uz to bdijte sa svom ustrajnosti i molitvom za sve svete“ (Ef 6,18), i još uvjerljivije: "Molite bez prestanka!" (1 Sol 5,17). U svojim nastojanjima da se pridržavaju ovih upozorenja, pustinski redovnici su otkrili ponavljanje.

Cilj njihovog "ustrajnog moljenja" bio je sjedinjenje s Bogom. Zato su ovi redovnici iz 3., 4. i 5. stoljeća nastojali moliti što je moguće duže izvan redovnih molitvenih vremena. U tome su im pomagale kratke molitve, koje su ponavljali dok su meditirali. Uglavnom su te molitve bile preuzimane iz Svetog pisma, najvećim dijelom iz knjige psalama. Na primjer, redovnik Ivan Kasijan (360-430/35) volio je moliti "Deus, in adiutorium meum intende, Domine, ad adjuvandum me festina" (Bože, pomози mi, Gospodine, priteci mi u pomoć). U svom djelu "Collationes Patrum" (Nagovori Otaca) opisuje kako je ova molitva prikladna za sve prilike i događaje. Arsenije je običavao moliti: "Gospodine, vodi me putevima koji će me spasiti."

Kada se moli krunica, Zdravo Marijo se ponavlja 50 ili čak 150 puta. To zadaje poteškoće mnogim početnicima, često je ovo ponavljanje kritizirano od strane protivnika, a čini se čak i da je u suprotnosti s jednom Isusovom riječi. 'Kad se molite, ne brbljajte kao neznabošci! Oni misle, da će biti uslišeni za mnoge riječi svoje. Ne povodite se za njima, jer zna Otac vaš, što vam treba, prije nego ga zamolite.' (Mt 6,7-8). Ali ova se uputa jasno odnosi na molitvu

prošnje, iako drugi odlomci u Evanđelju pokazuju da ona ne govori protiv molitve koja se ponavlja s prisnošću i povjerenjem (usp. Lk 18,1-8).

Bilo se uvjereno da: što molitelj više prodire u dubinu značenja riječi kroz ponavljanje, to više usvaja stav koji je u njoj izražen. Riječ molitve postaje unutarnji stav koji također ostaje i određuje život i onda kada se molitva ne izgovara.

U tradicionalnim izrekama redovničkih otaca, Otac Lukios govori kako spaja molitvu i rad: “Želim vam pokazati da se ustrajno molim unatoč svom fizičkom radu. Sjedam s Bogom, natapam palmina vlakna i onda pletem iz njih uže govoreći: ‘Smiluj mi se, Bože, po milosrđu svome, po velikom smilovanju izbriši moje bezakonje! Operi me svega od moje krivice, od grijeha me mojeg očisti!’ (Ps 51,3-4) (. ..) Ako cijeli dan provedem radeći i moleći se, onda zaradim šest novčića, manje-više: dva dajem kao milostinju, a od ostalog pripremam hranu; a za mene moli onaj koji je dobio dva novčića, dok ja jedem ili spavam. I milošću Božjom ispunjava se moja ustrajna molitva” (prema Scherschelu, str. 23).

Omiljena ponavljana molitva pustinjaških redovnika je “Kyrie eleison!” (Gospodine, smiluj se), koja se proširila na poznatu Isusovu molitvu istočne Crkve: „Gospodine Isuse Kriste, Sine Božji, smiluj mi se“.

Istraživači povijesti kršćanske duhovnosti ističu da su prva Crkva, a s njom i redovnici, razumijevali sve psalme u odnosu na Krista. Kada bi jedan eremit rekao “Bog” ili

“Gospodin”, mislio je upravo na Isusa Krista. Kada je spomenuti redovnik Kasijan izgovorio svoju omiljenu molitvu “Bože, priteci mi u pomoć ...”, bila je upućena Kristu, “molitva Isusu”.

Molitvena praksa pustinjaških otaca, koji su živjeli uglavnom u istočnom dijelu Rimskog Carstva, postala je poznata redovnicima u zapadnoj crkvi upravo kroz spise spomenutog Kasijana. Zato se meditacija temeljena na jednom biblijskom retku može pronaći i u ranosrednjovjekovnom monaštvu na Zapadu. I ovdje se obično radilo o jednom upečatljivom retku iz psalma koji je, često ponavljajući, u neprestanoj molitvi pomagao u traženju Božje blizine i u odupiranju zlu. Prema broju 150 biblijskih psalama redak se često ponavljao 150 puta.

Za irske redovnike, na primjer, asketski ideal bio je svaki dan recitirati svih 150 psalama napamet – ili barem trećinu ili dvije trećine. Već duže se bilo podijelilo 150 psalama u tri skupine. Broj od pedeset psalam tada je postala popularna pokornička praksa nakon ispovijedi, i njih se molilo također u oficiju za pokojne. Oni koji nisu mogli ni čitati ni naučiti psalme napamet, umjesto njih molili su Očenaš. To se predviđa već u pokorničkim knjigama 8. stoljeća. U samostanima su molitvu Očenaša umjesto psalama molili i časna braća koja nisu znala latinski. Time su psalmi postali dio zajedničkih svećeničkih molitava. Brojanje psalama se vršilo uz pomoć onog molitvenog konca koji je ime dobio po “Paternosteru” – Očenašu.

Običaju molitve Očenaša pridruživali su se i pobožni kršćani izvan redovničkih zajednica. Opasnost, da nakon 50 puta zaredom izgovorenih Očenaša, samo usne mole a unutarnja pažnja opada, je naravno velika. Pokušaj da se to popravi doveo je do raznih prijedloga za meditaciju o kojima će biti riječi kasnije. Motiv gomilanja molitava uvijek je bilo traženje puta za povezanošću s Bogom, „moliti bez prestanka“, u konačnici i kada se čini pokora ili moli za mrtve.

Kako je došlo do imena „krunica“

Tko danas kaže krunica, pomisli na dobro poznatu molitvu ili na brojanicu. Ni molitva a niti brojanica nisu isprva imali ime krunica. Molitva se zvala “Zdravo-Pedesetica” ili, ako se molilo 150 puta Zdravo Marijo, “Marijanski psaltir”, a predmet za brojanje zvao se – kako je spomenuto – “Očenaši.

Krunica je značila pravi vijenac od ruža. U srednjem su vijeku i žene i muškarci voljeli nositi takav vijenac na glavi za vrijeme blagdana. Često taj ‘odjevni komad’ više nije bio od svježeg cvijeća, već od plemenitog metala i bisera. Takva je krunica često bila dar časti, s preferencijom dar muškarca ženi koju je obožavao. Bilo je to vrijeme ljubavne lirike. Budući da je u to vrijeme cvjetala i Marijanska pobožnost, nastao je pobožni običaj da se Marijine slike ukrašavaju vijencem od cvijeća

Riječ “ružarij”, latinski “rosarium”, do 13. stoljeća imala je samo profana značenja. S jedne strane, to se odnosilo na književne zbirke raznih vrsta, prije svega na zbirke poezija; zanimljivo je da je zbirka kanonskog prava koju je oko 1300. sastavio Guido de Baysio također nazvana “rosarium”. S druge strane, naravno, krunica je značila pravi vijenac od ruža. U srednjem su vijeku i žene i muškarci voljeli nositi takav vijenac na glavi za vrijeme blagdana. Često taj „odjevni komad“ više nije bio od svježeg cvijeća, već od plemenitog metala i bisera. Takva je krunica često bila dar časti, s preferencijom dar muškarca ženi koju je obožavao. Bilo je to vrijeme ljubavne lirike. Budući da je u to vrijeme cvjetala i Marijanska pobožnost, nastao je pobožni običaj da se Marijine slike ukrašavaju vijencem od cvijeća. Gdje god je bilo moguće, korištene su ruže, jer je ruža bila omiljeni Marijin simbol tadašnjih vjernika. Rimovane marijanske pjesme često su započinjale pozdravom “Zdravo ružo”.

Od ovog običaja postoji izravna linija do označavanja Zdravo-Pedesetica kao krunice. Došlo se do toga da bi Majku Božju trebala više veseliti molitva nego vijenac od cvijeća. Prema srednjovjekovnom običaju, to je kršćanima na jedan upečatljiv način prenijela jedna legenda. Legenda je posvjedočena u Španjolskoj već 1270. godine, a u Njemačkoj ju je proširio kartuzijanac Adolf iz Essena i uveo u svoje spise.

Legenda govori o jednom studentu koji je imao sve preduvjete za studiranje, ali je bio lijen i nezainteresiran, imao je na umu samo svjetovna zadovoljstva. Držao se samo jedne hvale vrijedne navike: svaki dan je pleo vjenčić i stavljao ga na sliku oko glave Blažene Djevice.

Jednog je dana osjetio poticaj milosti da se pridruži “sivim redovnicima” (cistercitima). Bio je uistinu prihvaćen, živio je po pravilu i bio zadovoljan. Međutim, nakon nekog vremena, pred Marijinom slikom, shvatio je da mu više nije moguće u Redu provoditi običaj koji je nekada volio. Već je razmišljao o odlasku iz samostana, onda mu je jedan stari redovnik pokazao način kako isplesti mnogo ugodniji vijenac za Majku Božju i staviti ga na nju. Uputio ga je na Zdravo-Pedesetnicu. Mladi je redovnik oduševljeno slijedio ovaj savjet i rastao u kreposti, djelotvornosti i ugledu svoje subraće.

Zbog velikog ugleda koji je stekao u Redu, njegov opat ga je poslao na put zbog jedne važne stvari. Usput je sjahao na jednom proplanku kako bi molio svoju svakodnevnu molitvu Zdravo-Pedesetnicu. U šikari su vrebala dva razbojnika koji su htjeli ukrasti njegovog konja. Kad se redovnik počeo moliti, razbojnici su u njegovoj blizini ugledali lijepu, plemenitu ženu, koja je brala ružu za ružom iz njegovih usta. Svezala ih je u vijenac od pedeset ruža, stavila na glavu i nestala.

Drumski razbojnici su napali redovnika i htjeli znati: tko je lijepa žena. Ali redovnik nije ništa znao o lijepoj ženi; nju su samo razbojnici vidjeli. Napokon mu je sinulo i

shvatio je da je to morala biti sama Kraljica neba. Tada je počeo slaviti Boga i Mariju i pričati razbojnicima o svom obraćenju. Da li zbog njegovih riječi ili zbog “ukazanja”: drumski razbojnici su se obratili, otišli su za redovnikom u njegov samostan i sami postali dva pobožna redovnika (prema Karlu Josephu Klinkhammeru, Adolfa iz Essena i njegova djela, 1972., str. 135f).

Od sredine 13. stoljeća naziv krunica ušao je u upotrebu za molitvu pedeset puta Zdravo Marijo. Međutim, trebalo je dosta vremena prije nego što je postao općeprihvaćen. Alanus de Rupe ga je u 15. stoljeću smatrao previše profanim.

I dalje se molilo pedeset puta Zdravo Marijo u kratkom obliku, bez “otajstava”, bez umetnutih Očenaš i “Slava Ocu”. To još nije bila “naša” krunica, koja u biti uključuje pobožno razmišljanje o važnim događajima u Isusovu životu. Da bismo napravili jasnu razliku, krunica koja se danas uobičajeno koristi naziva se i “Krunica Isusova života”.

Nije moguće točno reći kada je i gdje, prije deset puta Zdravo Marijo, prvi puta moljen Očenaš. Međutim, prije nego što se molilo deset puta Zdravo Marijo, molilo se deset puta Očenaš, što je vremenom izostalo. To su zacijelo mnogi duhovnici primijetili, te se nisu htjeli sasvim odreći Gospodnje molitve. Tako su pronašli sretno rješenje stavljajući Očenaša prije svakog desetka.

Mali vjeronaučni leksikon

Naum Ohridski

Naum Ohridski, sv., monah (? – ?, 910). Učenik svetih Ćirila i Metoda. Nakon progona iz Moravske s Klimentom Ohridskim i nekolicinom učenika Svete braće našao je utočište u Bugarskoj. Kada je Kliment Ohridski postao veličkim episkopom (893), Naum Ohridski ga je naslijedio na učiteljskome mjestu u Kutmičevici. Utemeljio je manastir sv. Nauma na Ohridskom jezeru, gdje mu je grob. Spomendan je 27. srpnja na Zapadu i 20. srpnja na Istoku.

Naviještanje

Naviještanje, latinski *proclamatio*, grčki *κήρυγμα* kršćanstvu, čin kojim Crkva naviješta radosnu vijest (evanđelje) koju je navijestio Isus Krist (Mt 12,41), pa potom njegovi učenici i sljedbenici. Naviještenje se obavlja posebno na liturgijskim sastancima (propovijed) i izvan liturgijskih sastanaka u katehezi, inicijaciji, misijama, evangelizaciji

Navještenje Marijino

Navještenje Marijino ili **Blagovijest**, latinski *Annunciatio*, biblijski događaj iz Lukina Evanđelja (Lk 1, 26–38) u kojem arkandeo Gabrijel naviješta Mariji da će roditi Isusa. U kršćanstvu označava početak i nagovještaj spasenja ili Božje intervencije u svijetu. Motiv vrlo čest u ikonografiji Zapadne i Istočne crkve, pojavljuje se već u II. st. Proširivan je prizorima i detaljima iz apokrifnih djela (Jakovljevo protoevanđelje, Pseudo-Matejevo evanđelje) i motivima srednjovj. mistične književnosti. U Istočnoj crkvi slavi se od šestoga, a u Zapadnoj od sedmoga stoljeća. Svetkovina je 25. ožujka.

Nazarećanin

Nazarećanin ili **Nazarenac** (grč. Ναζαρηνός, Nazarēnós i Ναζωραῖος, Nazōraios), novozavjetni etnik kojim se označuje Isusovo nazaretsko podrijetlo (Isus Nazarećanin). Starija inačica je Nazarenac.

Opći religijski leksikon, LZ Miroslav Krleža, Zagreb, 2002.

Vinogradar, Trs i loze

...vinograd iznajmiti drugim vinogradarima što će mu davati urod u svoje vrijeme. (Mt 21,41)

Dovoljno je samo pogledati lozu da biste se sjetili svoje vlastite prirode.

Bez sumnje, sjećate se slike koju je Gospodin upotrijebio gdje veli da je on trs, a Otac vinogradar. Svakoga od nas koji smo vjerom ucijepljeni u Crkvu on naziva mladicom i potiče nas da donosimo mnogo roda kako ne bismo bili odbačeni kao beskorisni i bačeni u oganj.

Kroz cijelo Sveto pismo Gospodin neprestano uspoređuje ljudske duše s trsovima. On na primjer kaže: "Moj je voljeni imao vinograd na plodnoj padini; i opet: zasadio sam vinograd i ogradio ga živicom." Jasno je da su ljudske duše ono što on naziva svojim vinogradom, a živica koju je oko njih postavio sigurnost je njegovih zapovijedi i zaštita anđela; "jer će se anđeo Gospodnji utaboriti oko onih koji ga se boje."

Štoviše, postavljajući u Crkvi apostole na prvom mjestu, proroke na drugom i učitelje na trećem mjestu, okružio nas je kao čvrsto postavljenim zidinama.

Osim toga, Gospodin je uzdigao naše misli prema nebu primjerima svetaca prošlih vremena. Sačuvao ih je da ne padnu na zemlju gdje bi bili zgaženi, i želi da nas veze ljubavi, kao vitice trsa, vežu za naše bližnje i da počivaju na njima, tako da uvijek penjući se uvis poput loze koja raste na drveću, možemo dosegnuti najviše visine.

On također zahtijeva da dopustimo da nas se plijevi. Biti duhovno opljevljen znači odreći se svjetovnih ambicija koje su opterećivale naša srca.

Svatko tko se odrekao ljubavi prema materijalnim stvarima i vezanosti za imetak, ili tko je počeo smatrati vrijednom prijezira i jadnu slavu ovoga svijeta, sličan je opljevljenoj lozi. Oslobođena beskorisnog tereta zemaljskih težnji, ta osoba može ponovno disati.

Naposlijetku, prateći značenje usporedbe, ne smijemo trčati u šumu, drugim riječima, razmetati se ili tražiti hvalu od drugih. Umjesto toga, moramo donositi plod čuvajući prikazivanje naših dobrih djela za pravog vinogradara.

Ivan XXIII., papa

11. listopada

Sveti Ivan XXIII. odio se 25. studenog 1881. u lombardijskom selu Sotto il Monte (provincija Bergamo) kao Angelo Giuseppe Roncalli. Rodom iz seljačke obitelji, školovao se u Bergamu i Rimu, a za svećenika je zaređen 1904. Nakon svećeničkog ređenja obavljao je službu vojnoga kapelana, tajnik biskupa u Bergamu, profesora crkvene povijesti, autor je životopisa svetog Karla Boromejskog. Od godine 1925. bio je apostolski vizitator u Bugarskoj, od 1935. apostolski delegat za Tursku i Grčku, od 1944. nuncij u Parizu, a od 1953. kardinal i patrijarh u Veneciji.

Nakon smrti Pija XII. izabran je za papu 28. listopada 1958. Za vrijeme svog kratkog pontifikata postao je protagonist obnoviteljskih ideja i koncepcija, začetnik crkvenog *aggiornamenta* (podanašnjenja).

Uvijek nasmijan, vedar, jednostavan i prijazan, bio je omiljen u svijetu zbog svoje topline, čovječnosti i ekumenizma, kao zaštitnik radnika, siromaha, siročadi i odbačenih. Zbog toga je i prozvan "Ivan Dobri". Kad je nakon obilaska rimskih bolnica posjetio i tamnicu Regina Coeli, kazao je zatvorenicima: "Vi ne možete doći k meni, pa sam ja došao k vama".

Svoje ideje iznio je u programatskoj enciklici "K Petrovoj stolici" (1959.), u socijalnoj enciklici "Majka i Učiteljica" (1961.) te osobito u enciklici "Mir na zemlji" (1963.), u kojoj je, u času kad je svjetski mir bio opasno ugrožen, zatražio da se svi sporovi rješavaju putem pregovora, a ne upotrebom sile.

Iz molitvenih obrazaca uklonio je izraze koji vrijeđaju i ponižavaju Židove (spašavao ih je i pomagao im i u vrijeme rata). Pokrenuo je i otvorio II. vatikanski koncil (1962.-65.), koji je i nakon njegove smrti nastavio rad na crkvenim reformama.

Premинуo je 3. lipnja 1963. u Vatikanu. Posljednje riječi koje je izgovorio, držeći ruku svog tajnika, bile su: "Radili smo, služili smo Crkvi. Nismo se zaustavljali skupljati kamenje, koje su s jedne ili s druge strane bacali na nas. A mi ga nismo ni na koga bacali. Imamo mnogo prijatelja. Imat ćemo ih još više. Sastat ćemo se u raju."

Blaženim ga je 2000. proglasio papa Ivan Pavao II., a svetim 27. travnja 2014. papa Franjo.

Zaštitnik je papinskih poslanika te mnogih župa i crkava širom svijeta, pored ostalog i u našem Zagrebu (Dubrava, Studentski grad).

<https://www.velecasnisudac.com>

NAŠI POKOJNI

ŽELJKO BABEC,

PU bjelovarsko - bilogorska, Kukunjevac, 8. listopada 1991.

NIKOLA BRITVEC,

MUP sjedište, Pisarovina, 8. listopada 1991.

ZLATKO BRITVEC,

PU karlovačka, Pisarovina, 8. listopada 1991.

NIKOLA HODAK,

PU karlovačka, Drežničko Selište, 8. listopada 1991.

NIKOLA SERTIĆ,

MUP sjedište, Sertić Poljana, 8. listopada 1991.

NIKOLA PETROVIĆ,

PU bjelovarsko - bilogorska, Daruvar, 8. listopada 1991.

DALIBOR DADIĆ,

PU primorsko - goranska, Gospić, 10. listopada 1993.

DALIBOR DADIĆ,

PU primorsko - goranska, Gospić, 10. listopada 1993.

BRANKO BERA KOVIĆ,

MUP sjedište, Gaj, 11. listopada 1991.

ZORAN MAGLIĆ,

PU brodsko - posavska, Vrpolje, 11. listopada 2005.

MILAN BIĆANIĆ,

PU ličko-senjska, u službi, Josipdol, 11. listopada 2004.

ZDENKO BOGDAN,

MUP sjedište, Marinci, 13. listopada 1991.

ANTUN HABAN,

MUP sjedište, Marinci, 13. listopada 1991.

ADAM PAVIČIĆ,

PU brodsko - posavska, Vukovar, 13. listopada 1991.

NENAD REŽIĆ,

MUP sjedište, Marinci, 13. listopada 1991.

TOMISLAV VINKOVIĆ,

PU brodsko - posavska, Marinci, 13. listopada 1991.

MATO ŽIVIĆ,

PU brodsko - posavska, Marinci, 13. listopada 1991.

DARKO BRLETIĆ,

PU karlovačka, Skradnik, 14. listopada 1991.

STJEPAN DUJAK,

PU vukovarsko - srijemska, Vinkovci, 14. listopada 1991.

IVAN KOZIĆ,

PU vukovarsko - srijemska, Bogdanovci, 14. listopada 1991.

MIROSLAV PINJUŠIĆ,

PU vukovarsko - srijemska, Vinkovci, 14. listopada 1991.

POČIVALI U MIRU

Louis Pasteur i krunica

U malome sveučilišnom francuskom gradu, mladić je ušao u vlak. Tinta na njegovoj diplomi se još nije niti osušila.

Dok je vlak pojurio prema Parizu, zauzeo je mjesto blizu starijeg gospodina za kojeg se činilo kako drijema. Kada je vlak naglo zateturao, ispala je krunica iz njegovih ruku na pod. Mladić je podigao krunicu i vratio je gospodinu uz pitanje,

“Gospodine, pretpostavljam da se molite?”

“U pravu ste, molio sam se.”

“Iznenaden sam”, odgovori mladić, “da u ovo današnje vrijeme postoji netko tko je još uvijek toliko zaostao i praznovjerman. Naši profesori na sveučilištu ne vjeruju u takve stvari.”

Zatim je nastavio sa “prosvjetljivanjem” svojeg postarijeg suputnika.

Starac je izrazio svoje iznenađenje i čuđenje.

“Da,” nastavio je mladić, “danas prosvjetljeni ljudi ne vjeruju u takve gluposti.”

“Ma nemojte reći!” odgovori starac.

“Da, gospodine, i ako želite, mogu vam poslati neke poučne knjige.”

“Pa može,” odgovori starac, pripremajući se da napusti vlak na stanici. *“Pošaljite ih na ovu adresu.”*

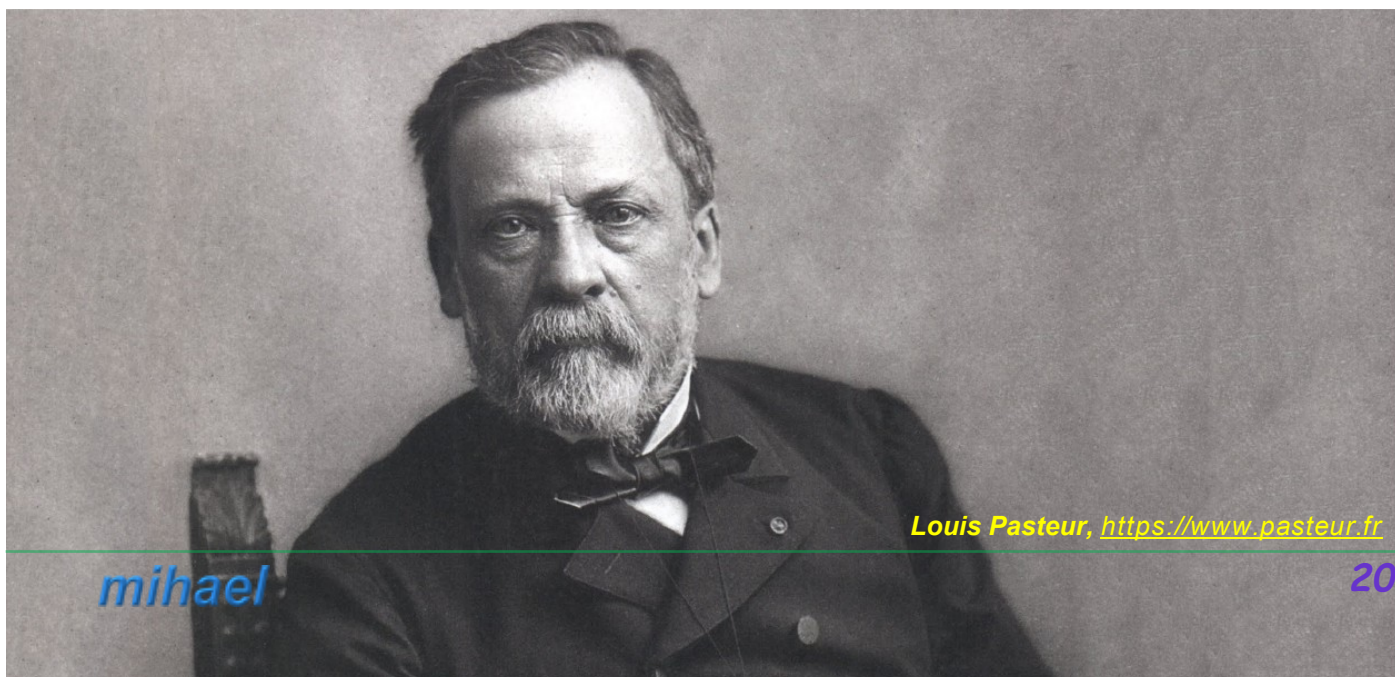
Pružio je mladiću posjetnicu na kojoj je pisalo:

Louis Pasteur

Ravnatelj Instituta Znanstvenih Istraživanja

Pariz

<https://vjeronaucni-portal.com>

Louis Pasteur, <https://www.pasteur.fr>